

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Εσύ αποφασίζεις

Η εκπομπή «Ο Μεγάλος Δότης» θα άρχιζε προχθές σε ένα ολλανδικό κανάλι. Τρεις νεφροπαθείς, μόνον ένα υγιές νεφρό προς μεταμόσχευση και οι τηλεθεατές αποφασίζουν, μέσω τηλεψηφορίας, μαζί με τη δότρια, στην οποία απομένουν μόνο λίγοι μήνες ζωής, ποιος θα το πάρει. Ελπίζουμε ότι μέχρι σήμερα, ημέρα Κυριακή, η προβολή του «σόου», θα έχει ματαιωθεί - και ας ζημιωθεί η ελευθερία της τηλεοπτικής έκφρασης.

Ουδέν καινόν υπό τον ήλιον της τηλεόρασης του κέρδους. Το 1993 ένα ολλανδικό κανάλι είχε προβάλει το τηλεπαιχνίδι «Ζήτημα ζωής και θανάτου». Σε κάθε επεισόδιο εμφανιζόταν στο στούντιο ένα σώμα «ενόρκων» και δύο βαριά πάσχοντες «παίχτες», κατά προτίμηση καρκινοπαθείς, που αφηγούνταν το ιστορικό της ασθένειάς τους. Όπως εξηγεί ο παρουσιαστής, δεν υπάρχουν αρκετά χρήματα ώστε να υποβληθούν σε θεραπεία και οι δύο. Έτσι, το κοινό, οι «ένορκοι» κρίνουν ποιος αξίζει περίθαλψη και τεκμηριώνουν με επιχειρήματα την ψήφο τους μπροστά στον ασθενή.

Εκείνη η ετυμολογία ήταν εικονική, δεν επηρέαζε το μέλλον των ασθενών, καθώς ο στόχος της εκπομπής, που κατά ένα μέρος της τη χρηματοδοτούσε το ολλανδικό υπουργείο Υγείας, ήταν να συνειδητοποιήσει η κοινή γνώμη, πρώτον, ότι το κόστος της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης είναι πολύ υψηλό και, δεύτερον, ότι ο προϋπολογισμός του υπουργείου είναι περιορισμένος. Με άλλα λόγια, το κοινό έπρεπε να συμφιλιωθεί με την ιδέα ότι η υγεία δεν είναι αυτονόητο δικαίωμα για όλους τους πολίτες, αλλά ένα ακριβό εμπόρευμα στην αγορά, ένα δαπανηρό ιδιωτικό χόμπι.

Απάνθρωπο; Ανήθικο; Κυνικό; Κανένα επίθετο δεν είναι αρκετό για να χαρακτηρίσει το τηλεπαιχνίδι του '93 και τον σημερινό κλώνο του, ένα νέο προϊόν της Endemol, της εταιρείας παραγωγής του «Big Brother». Το καινούριο σόου είναι πιο προωθημένο, αφενός γιατί το έπαθλο, το νεφρό, δεν είναι εικονικό και αφετέρου επειδή ο λαός αποφασίζει, με «θετική ψήφο», ποιος θα βουλιάξει και ποιος θα σβηθεί. Πρόκειται για μια βαθιά στρέβλωση της δημοκρατίας, για μια κτηνώδη παραλλαγή του «παιχνιδιού» των εκβιαστικών διλημάτων, που συχνά παίζεται στην παγκόσμια σκακιέρα.

Εσύ αποφασίζεις ποιος παίχτης θα κάνει καριέρα στο τραγούδι, στο θέατρο, στο χορό, ποιος νεφροπαθής θα ζήσει και ποιος θα πεθάνει περιμένοντας στην ατέλειωτη λίστα. Εσύ απαντάς τις δημοσκοπήσεις, εσύ αποφασίζεις για τη ζωή και τον θάνατο, για τον πόλεμο και την ειρήνη, μόνον που οι μεγάλες αποφάσεις έχουν παρθεί προτού τεθεί το δίλημμα.

Λέγεται ότι ο Τζιακομέτι είπε κάποτε πως αν από ένα φλεγόμενο σπίτι μπορούσε να σώσει μόνο δύο πράγματα, είτε ένα πίνακα του Ρέμπραντ είτε μια γάτα, εκείνος θα διάλεγε τη γάτα. Ποιος ξέρει, αν ζούσε σήμερα, μπορεί να του ζητούσαν να αποφασίσει ποια από τις τρεις υποψήφιες θα άξιζε, με βάση τον πρότερο έντιμο γατίσιο βίο της, να σωθεί. Και ίσως εκείνος, μη θέλοντας να καταδικάσει ένα ζωντανό πλάσμα να απαντούσε πως ένας πολιτισμός που θέτει τέτοια εκβιαστικά διλήμματα δεν μπορεί παρά να είναι ξοφλημένος, νεκρός. (Μαριάννα Τζιαντζή, Αποτυπώματα, εφημερίδα Καθημερινή)

Α.1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε σε 70-90 περίπου λέξεις. Μονάδες 25

Β.2.α Η εκπομπή «Ο Μεγάλος Δότης» θα άρχιζε προχθές σε ένα ολλανδικό κανάλι. Τρεις νεφροπαθείς, μόνον ένα υγιές νεφρό προς μεταμόσχευση και οι τηλεθεατές αποφασίζουν, μέσω τηλεψηφορίας, μαζί με τη δότρια, στην οποία απομένουν μόνο λίγοι μήνες ζωής, ποιος θα το πάρει. Ελπίζουμε ότι μέχρι σήμερα, ημέρα Κυριακή, η προβολή του «σόου», θα έχει ματαιωθεί - και ας ζημιωθεί η ελευθερία της τηλεοπτικής έκφρασης.

Να επισημάνετε το σχόλιο της δημοσιογράφου κατά τη μεταφορά της είδησης στην παράγραφο που σας δίνεται. Μονάδες 5

2 β I. «Ελπίζουμε ότι μέχρι σήμερα, ημέρα Κυριακή, η προβολή του «σόου», θα έχει ματαιωθεί - και ας ζημιωθεί η ελευθερία της τηλεοπτικής έκφρασης.»

II. «Λέγεται ότι ο Τζιακομέτι είτε κάποτε πως αν από ένα φλεγόμενο σπίτι μπορούσε να σώσει μόνο δύο πράγματα, είτε ένα πίνακα του Ρέμπραντ είτε μια γάτα, εκείνος θα διάλεγε τη γάτα»

Και στα δύο παραπάνω αποσπάσματα (I,II) εμφανίζεται ένα δίλημμα. Να δείξετε σε τι συνίσταται το δίλημμα (περιγράφοντας τις δύο πλευρές του για κάθε περίπτωση και να αναφέρετε δύο σκέλη του διλήμματος) και ποια επιλογή γίνεται, σύμφωνα με το κείμενο, ανάμεσα στις δύο δυνατότητες που παρουσιάζονται
Μονάδες 10 (2X5)

3. α. **υποβληθούν, τεκμηριώνουν, ετυμολογία, αυτονόητο, εικονική**: Να σχηματίσετε προτάσεις με τις παραπάνω λέξεις του κειμένου (**Να μην αντιγράψετε λέξεις ή φράσεις του κειμένου**)

Μονάδες 5

3. β. Αφού αλλάξετε το **πρώτο** συνθετικό των λέξεων που σας δίνονται με ένα άλλο δικό σας να σχηματίσετε από μία καινούρια **σύνθετη** λέξη για κάθε μία από τις λέξεις που σας δίνονται κρατώντας μόνο το δεύτερο συνθετικό.

Μονάδες 5

Παραγωγή	Προβολή	Παραλλαγή	Δημοσκόπηση	Ενόρκων
----------	---------	-----------	-------------	---------

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Από το κείμενο προκύπτει ότι πολύ συχνά στα ΜΜΕ δεν υπάρχουν ηθικές αντιστάσεις ούτε αισθητικά κριτήρια ως προς τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονται διάφορες εκπομπές και ότι σε αυτό συντείνει όχι μόνον η επιδίωξη υψηλής τηλεθέασης εκ μέρους των ΜΜΕ αλλά και η αποδοχή και συνενοχή ενός μεγάλου μέρους του τηλεοπτικού κοινού. Ποιοι παράγοντες και με ποιο τρόπο θα μπορούσαν να συμβάλουν στη διαπαιδαγώγηση των νέων ανθρώπων όσον αφορά στην ανάπτυξη ηθικών αντιστάσεων και υψηλών αισθητικών κριτηρίων που θα βελτίωναν γενικότερα την ποιότητα και το περιεχόμενο των ΜΜΕ; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο περίπου 300 λέξεων.

Μονάδες 50